

haar op één september afzetten. Ze kwam 's morgens al wat verstrooid op mij over, maar dat hebben we allemaal wel eens, niet?

Ze reed min of meer op automatische piloot naar Siberië. Cindy had niets in de gaten, want die was haar notities aan het doornemen.

Nog steeds overtuigd van zichzelf stopte Marie-José de auto voor een verlaten plein, aan de achterkant van een electrozaak. Cindy keek wat verward door het raam, niet goed beseffend wat er gebeurde, toen ze de verwarring in de ogen van haar moeder zag.

Die begreep niet waar Cindy op wachtte en werd wat ongedurig.

'Ma, wat doen we hier?' vroeg Cindy. Wist zij veel dat vroeger op die plaats het schooltje van Siberië was. Ze was net twee geworden toen we verhuisden en was er nooit geweest.

Het ging niet snel bergaf. Dat heb je met vroege dementie. Het is een afschuwelijk geduldige sluipmoordenaar, die met een angstaanjagende kalmte laag op laag waanzin en desoriëntatie stapelt en de patiënt een doolhof instuurt dat dag na dag, week na week draait, roteert en verandert en het onmogelijk maakt te ontsnappen.

Na het "schoolincident" was er maanden niets. Ik was het al bijna vergeten, toen ze Nicolas, de vriend van Cindy, op een etentje plots Eric noemde. Niet één, maar meerdere keren. Eric is haar broer. Wás haar broer moet ik zeggen. Hij is vorig jaar gestorven aan de gevolgen van een beroerte.

Het jaar erop begon ze meer en meer kleine dingen te vergeten. Boodschappen, namen, gebeurtenissen. Redelijk frustrerend allemaal voor haar, want buiten die momenten was ze nog altijd heel helder.

Maar die keren dat het misliep was het verschrikkelijk om te zien. De intelligente, trotse dame, die ze altijd was geweest, was dan altijd heel ver weg. Er was dan alleen verwarring en paniek in haar ogen.

Die paniek en de verwarring werden in de jaren die volgden talrijker en moeilijker. Ze vergat waar ze was en belde gegeneerd. Ze was bij Cindy en Nicolas en bleef maar vragen wanneer de kinderen van school thuiskwamen, terwijl er nog helemaal geen kinderen waren.

Een tiental jaar na de eerste tip van de sluier begon Marie-José zich ook fysiek minder te verzorgen. Ze was toen, net als ik, begin de zestig en het begon eigenlijk niet met haar zélf. Het waren eerst de dingen rondom haar, dingen waar ze mee bezig was.

Ze deed de afwas en zette die, nog niet helemaal proper, terug in de

kast. Eens de zestig voorbij gaan de ogen wel wat achteruit, maar dat was mijn vrouw niet meer. Die was altijd heel stipt, correct en op orde en netheid gesteld geweest. Daarna begon haar persoonlijke hygiëne achteruit te gaan. Ze trok vuile kleren aan, waste zich niet of amper. Deed niets meer aan haar haar.

Nog later begon ze weg te lopen tijdens de dag. Ik kwam soms over de middag thuis en ze was er niet. Meestal vond ik haar dan ergens aan het parochiehuis of in de tuin bij de burens.

Vroeger zou ik er geen halve gedachte aan gespendeerd hebben, maar ondertussen maakte ik me een hele dag zorgen.

Ik begon alle deuren te sluiten toen ik vertrok. Het was om haar tegen zichzelf te beschermen, maar ik kan niet zeggen dat er mij goed bij voelde dat ik haar opsloot.

Twee jaar voor mijn pensioen ging het niet meer. Cindy kon het ook niet meer aanzien en heeft me overgehaald een goed home voor haar te zoeken. Gespecialiseerde zorg die haar een beetje haar waardigheid terug zou geven.

Ik ga minstens drie keer per week op bezoek. De laatste jaren dat ik werkte, was dat een gezoek en een geplan. Kortrijk is nu niet bepaald ver, maar dicht bij de deur evenmin. Na het werk reed ik naar daar, maar als ik er een uurtje of zo wilde blijven, werd het toch snel halfacht, acht uur wanneer ik er opnieuw vertrok. Dan nog eten. Het waren meestal haastige, rommelige avonden.

Nu geven de bezoeken aan Marie-José niet noodzakelijk meer voldoening, daarvoor zijn de gesprekken te eenzijdig, maar ze kunnen nu wel in alle rust en kalmte verlopen.

Ik vertel haar meestal gewoon over mijn dag of wat of wie er mijn pad heeft gekruist. Ze kijkt mij soms aan, maar ik weet dat ze eigenlijk niet meer weet wie ik ben.

Mijn gezicht is wel rustgevend en vertrouwd voor haar. Dat heeft een verpleegster mij verteld. We kennen mekaar al zo lang dat ik voor altijd op haar harde schijf sta. Al weet ze niet meer wie ik ben, ze weet in ieder geval dat ze mij kent.

Ik heb gelukkig de mensen van het parochiehuis om op terug te vallen als er iets is.

En mijn burens.

Al is dat de laatste maanden een pak minder. Na wat er daar is gebeurd.

3

Maar nu loop ik al iets op de zaken vooruit. Laat mij eerst wat over de burens in kwestie vertellen.

Mijn buurman, althans de eigenaar van het huis, is Casimir Romanek. Klinkt Slavisch en dat is het ook. Casimir is Bulgaars. Hij heeft zijn jeugd en een deel van zijn volwassen leven doorgebracht in Svishtov, een dorp aan de Donau en dicht bij de Roemeense grens. Elke keer als ik hem vraag of zijn familienaam dan misschien Roemeense wortels heeft, lacht hij geheimzinnig en nipt van zijn biertje. Geen idee of ik hem daarmee beledig, maar het lijkt mij een pertinente vraag.

Toen er in 1965 een coup tegen de vooruitstrevende Todor Zhivkov werd beraamd en de toekomst in Bulgarije hoogst onzeker was, nam hij het zekere voor het onzekere en ontvluchtte hij zijn land.

Hij kwam via Duitsland in ons land terecht, samen met zijn vrouw Milena en hun twee kinderen. Sofiya was er zes, Ronny vier. De kleren die ze droegen waren hun enige bezit.

Casimir ging werken bij brouwerij Rodenbach en heeft dat gedaan tot aan zijn pensioen in 1998. Na een jaar in België hadden Casimir en Milena genoeg gespaard om uit het OCMW-huisje te verhuizen en hun eigen bescheiden woonst in de Sint-Amandsstraat te huren. Nog twee jaar later werd Khristina geboren.

Casimir is er drieëntachtig en heeft de rustige aard van een bedaarde en bejaarde oude man. Hij brengt zijn dagen rokend, lezend en drinkend door. Leven doet hij van zijn bescheiden pensioentje en de huuropbrengsten van zijn drie panden.

Want, vergis je vooral niet, hij lijkt een berooide, kromgewerkte sukkel, maar Casimir heeft in zijn leven niet slecht geboerd. Veel gewerkt, zuinig geleefd en stap voor stap zijn eigendom opgebouwd. Rijk, maar niet vermogend zou je kunnen zeggen. Het huis naast het mijne heeft hij na een paar jaar huren overgekocht. Daarnaast bezit hij nog drie